

Σύγκλιση Βορείων και Νοτίων:

Ο Όμηρος αγνοεί την ονομασία Μακεδονία και το όνομα Μακεδόνες. Στην Οδύσσεια (η' 106) χρησιμοποιεί το επίθετο «μακεδνός» που σημαίνει «ο με μεγάλο μήκος». Προέρχεται από τη ρίζα μακ- που δηλώνει μέγεθος και χαρακτηρίζει τον ψηλό στο ανάστημα και, κατ' επέκταση, τον ορεσίβιο. Οι Μακεδόνες (ψηλοί ορεσίβιοι) εμφανίστηκαν στην περιοχή της ιστορίας γύρω στα 700 π.Χ. Η βασιλική δυναστεία τους έφερε δυο ονόματα: Τημενίδες και Αργεάδες. Το πρώτο σαφώς προκύπτει από τον Αργείο Τήμενο που ο Αλέξανδρος Α΄ επικαλέστηκε στην Ολυμπία ως πρόγονό του. Το δεύτερο έχει προκαλέσει ερωτηματικά στους ερευνητές.

Κατά τον Μιχάλη Σακελλαρίου, *«μπορεί να σημαίνει καταγωγή από έναν Αργέα, άγνωστο στην παράδοση, ή από έναν Αργαίο, οπότε θα πρόκειται μάλλον για τον Αργαίο Α΄ (652 – 621 π.Χ.) παρά για ομώνυμό του που λανθάνει»*.

Ο Γεράσιμος Καψάλης επικαλείται παράδοση που αναφέρει ότι ιδρυτής της βασιλικής οικογένειας των Μακεδόνων ήταν ο Αργεάδας (από τον οποίο ονομάστηκαν Αργεάδες) που έφυγε από το Άργος, πήγε στην περιοχή της Ορεστίδας στις πηγές του Αλιάκμονα και από εκεί στην Ημαθία.

Ο Χάμοντ θεωρεί ότι το φύλο *«στο οποίο βασίλευσαν οι πρώτοι Τημενίδες και που πρωτοστάτησε στην επέκταση της επικράτειας που έγινε τον ΣΤ΄ αιώνα π.Χ. ήταν οι Αργεάδες και γι' αυτό μερικές φορές οι Τημενίδες αποκαλούνται Αργεάδες βασιλείς. Η αρχή τους επεκτάθηκε γοργά και σε άλλους “Μακεδόνες”»*.

Ο Χάμοντ πιστεύει (παραθέτοντας ανάλογα παραδείγματα από άλλα φύλα) ότι η ονομασία Μακεδόνες περιλαμβάνει επί μέρους φύλα και περιφερειακές ομάδες που αρχικά είχαν ξεχωριστούς «βασιλιάδες», οι οποίοι με τον καιρό εξαφανίστηκαν ή απορροφήθηκαν καθώς φύλα και ομάδες ενοποιήθηκαν.

Πρώτη ιστορική παρουσία των μακεδονικών φύλων εντοπίζεται στην Ορεστίδα (περιοχή Καστοριάς και δυτικότερα). Στο πρώτο μισό του Ζ΄ π.Χ. αιώνα, επί Περδίκκα, κατέλαβαν

την ανατολικά τους Εορδαία, μετά τη συνέχειά της Βοττιαία και την Πιερία, νότια του Αλιάκμονα, κι έπειτα την Αλμωπία, βόρεια της Βοττιαίας. Στις περιοχές αυτές ζούσαν Θράκες που υποτάχθηκαν, εξοντώθηκαν ή εκτοπίστηκαν. Οι Εορδαίοι στη Φύσκα (στο Κιλκίς), οι Βοττιαίοι στη Δυτική Χαλκιδική που ονομάστηκε Βοτία, οι Πίερες στη νέα Πιερία στα ανατολικά του Στρυμόνα. Η Έδεσσα υπήρχε ως θρακική πόλη και συνέχισε να υπάρχει και μετά την μακεδονική κατάκτηση. Κοντά της, ο Περδίκκας ή ο διάδοχός του έκτισε πόλη που της έδωσε το ελληνικό όνομα Αιγές (Αιγαί = τόπος με νερά).

Γιος και διάδοχος του Περδίκκα ήταν ο Αργαίος (652 – 621 π.Χ.), που φέρεται ως συνετός, λαοφιλής και νικητής ισχυρού ιλλυρικού φύλου (των Ταυλαντίνων), το οποίο εισέβαλε στην περιοχή των Μακεδόνων και προσπάθησε να τους εκτοπίσει. Επιδρομές ιλλυρικών φύλων αντιμετώπισαν και οι επόμενοι βασιλιάδες, ο Φίλιππος Α΄ (621 – 588 π.Χ.) και ο Αέροπος (588 – 568 π.Χ.). Οι επιθέσεις των Ιλλυριών σταμάτησαν γύρω στα 650 π.Χ. και τα ιλλυρικά φύλα εξασθένησαν οπότε οι επόμενοι δύο Μακεδόνες βασιλιάδες, ο Αλκέτας (568 – 540 π.Χ.) και ο Αμύντας Α΄ (540 – 498 π.Χ.) κατάφεραν να επεκτείνουν προς τα ανατολικά το βασίλειό τους. Διάβηκαν τον ποταμό Αξιό και κυριεύσαν εδάφη της Μυγδονίας και τον Ανθεμόντα, στα όρια της Χαλκιδικής.

Όσο να κατέβουν οι Μακεδόνες από τα βουνά και να πλησιάσουν στην παραλία, οι Έλληνες του Νότου είχαν στήσει εκεί αποικίες. Γύρω στα 733 π.Χ., από Ερετριείς οικίστηκε η Μεθώνη, σε μικρή απόσταση νότια από τις εκβολές του Αλιάκμονα. Επίσης από Ερετριείς, κτίστηκε και η αποικία Δίκαια στην ανατολική ακτή του Θερμαϊκού (κοντά ίσως στο Μικρό Καραμπουρνού). Μια ακόμα πόλη, η Πύδνα, εμφανίστηκε κοντά στη Μεθώνη. Και η Θέρμη κοντά στη Δίκαια. Οι επόμενες αποικίες κτίστηκαν στη Χαλκιδική. Με κορυφαία την Ποτίδαια των Κορινθίων. Ο βασιλιάς Αμύντας Α΄ ήταν αυτός που συνέβαλε στην επαφή Μακεδόνων και Ελλήνων του Νότου: Έγκαιρα, λίγο πριν να φανούν οι Πέρσες στην περιοχή.

Η πρώτη ιστορικά θεμελιωμένη απόπειρα να κατακτηθούν τα Βαλκάνια από ξένη δύναμη έγινε από τους Πέρσες ανάμεσα στα 513 και 479 π.Χ., όταν βασιλιάδες τους ήταν ο Δαρείος Α΄ (550 - 485) κι ο γιος του, Ξέρξης (βασιλεύσε 485 - 465). Τον ίδιο καιρό και με την ίδια ευκαιρία, έγινε και η πρώτη συστηματική εξερεύνηση του Αίμου, που συνεχίστηκε και τα επόμενα χρόνια. Ο Εκαταίος ο Μιλήσιος (545 - 475 π.Χ.) και ο Ελλάνικος (γεν. 480 π.Χ.) έγραψαν για την ορεινή περιοχή και από αυτούς άντλησε τις πληροφορίες που παραθέτει αναλυτικά στην Ιστορία του ο Ηρόδοτος.

Ο Δαρείος εκστράτευσε εναντίον των Σκυθών το 513 π.Χ. αλλά δεν τα κατάφερε. Καλύτερη τύχη είχαν οι Πέρσες στη νότια Θράκη και στη Μακεδονία τις οποίες προσωρινά υπέταξαν (510 π.Χ.).

Οι νέοι πρεσβευτές που ο Μεγάβαζος έστειλε στη Μακεδονία να ζητήσουν «γην και ύδωρ», πρέπει να έφτασαν στη χώρα του Αμύντα γύρω στα 510 π.Χ. Ο βασιλιάς των Μακεδόνων δήλωσε υποταγή και παρέμεινε στον θρόνο ως υποτελής ηγεμόνας καλλιεργώντας τις σχέσεις του με τους Πέρσες. Η κόρη του δόθηκε σύζυγος του Πέρση αξιωματούχου, Βούβαρη. Οι Πέρσες τού παραχώρησαν τον έλεγχο της περιοχής του Αξιού. Ο Αμύντας πέρασε το ποτάμι κι απλώθηκε ανατολικά ως την κοιλάδα του Ανθεμούντα (Καλαμαριάς). Ήταν η πρώτη φορά που οι ντόπιοι δεν εκδιώχτηκαν ή αφανίστηκαν αλλά ενσωματώθηκαν στους υπηκόους του βασιλείου.

Οι Μακεδόνες, όπως άλλωστε και οι Θράκες, δεν κινήθηκαν όταν ξέσπασε η Ιωνική επανάσταση. Όταν, το 498 π.Χ., ο Αμύντας πέθανε, οι Μακεδόνες βρίσκονταν ήδη σε επαφή με τους Έλληνες του Νότου καθώς κατείχαν τις τοποθεσίες κλειδιά για την ανάπτυξη του χερσαίου εμπορίου.

Στα χρόνια του Αλέξανδρου του Α΄:

Ο Αλέξανδρος Α΄ (βασίλευσε 498 – 454 π.Χ.) διαδέχθηκε τον πατέρα του ως υποτελής των Περσών. Ο Μακεδόνας που απέδειξε στην Ολυμπία ότι είναι Έλληνας, δεν δυσκολεύτηκε να πείσει τους επικυρίαρχους ότι οι Τυμφαίοι, οι Ορέστες, οι Λυγκηστές και οι Πελαγόνες ήταν Μακεδόνες και όχι Μολοσσοί (όπως τους θεωρούσαν) ή Ιλλυριοί. Ονόμασε τις περιοχές τους Άνω Μακεδονία με τον εαυτό του βασιλιά της Κάτω Μακεδονίας. Οι Πέρσες του επέτρεψαν και ο Αλέξανδρος επεξέτεινε το βασίλειό του ως τα μέρη τους, χωρίς να διώξει τους ντόπιους (αφού κι αυτοί Μακεδόνες ήταν).

Οι άλλοτε ορεσίβιοι νομάδες κτηνοτρόφοι ήρθαν σε επαφή με το εμπόριο που αναπτυσσόταν ανεμπόδιστα καθώς η περσική επικυριαρχία επέτρεπε την επαφή με τη (σημερινή) Ανατολική Μακεδονία, τη Θράκη και τη Μικρά Ασία. Από το 492 π.Χ., το βασίλειο της Μακεδονίας είχε την ευκαιρία να τροφοδοτεί και τις στρατιωτικές δυνάμεις των Περσών που διέσχιζαν την περιοχή ή στέκονταν εκεί στον δρόμο για την κατάκτηση της Νότιας Ελλάδας.

Τη χρονιά αυτή (492 π.Χ.), μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις και τεράστιος στόλος προχώρησαν κατά μήκος της παραλίας έχοντας επικεφαλής τον Μαρδόνιο. Σκοπός τους ήταν να κατέβουν στη Νότια Ελλάδα «για να τιμωρήσουν εκείνους που βοήθησαν τους Ίωνες στην επανάστασή τους». Η τρικυμία τους σταμάτησε στ' ανοιχτά του Άθω. Όσα πλοία γλίτωσαν, κατέληξαν στον μυχό του Θερμαϊκού, ώστε να έχουν επαφή με τις χερσαίες δυνάμεις που έφτασαν εκεί. Η στρατιά δέχτηκε νυχτερινή επίθεση από Βρύγες και υπέστη τρομερές απώλειες. Αναγκαστικά, στρατός και στόλος επέστρεψαν στην Ασία. Μεσολάβησε η «ναυτική εκστρατεία» του 490 π.Χ. που θάφτηκε στον Μαραθώνα. Ως την επόμενη περσική προσπάθεια να κατακτηθεί η Νότια Ελλάδα, θα μεσολαβούσαν δέκα χρόνια. Ο Βουβάρης (ο Πέρσης που είχε παντρευτεί την αδελφή του Αλέξανδρου) ανέλαβε να ανοίξει διώρυγα στον ισθμό του Άθω (483 – 481 π.Χ.), ώστε να μην κινδυνεύσει πάλι ο στόλος. Ο Αλέξανδρος προμήθευε τους Πέρσες με τα απαραίτητα υλικά, προμήθευε όμως και τους Αθηναίους του Θεμιστοκλή με ναυπηγήσιμη ξυλεία.

Στα 480 π.Χ., ο Ξέρξης ξεκίνησε την εκστρατεία του στη Νότια Ελλάδα, έχοντας ως ορμητήριό του την Μακεδονία. Οι Έλληνες τον περίμεναν στα Τέμπη. Ο Αλέξανδρος που ακολουθούσε τον Ξέρξη, τους ειδοποίησε να φύγουν, επειδή κινδύνευαν να κυκλωθούν: Η περσική στρατιά κατέβαινε από τη μεριά του Σαρανταπόρου. Συνέχισε να πληροφορεί τους Έλληνες για τις κινήσεις και τα σχέδια των Περσών. Ο Ξέρξης συνέχισε να τον θεωρεί «δικό του». Όταν, στα τέλη του 480 π.Χ., ο Μεγάλος Βασιλιάς εγκατέλειψε την Ελλάδα, δεν προκάλεσε καταστροφές στη Μακεδονία. Τον επόμενο χρόνο, ο Αρτάβαζος που ξεκίνησε να ενισχύσει τον Μαρδόνιο, ο οποίος παρέμενε στη Νότια Ελλάδα, δέχτηκε επίθεση Βισαλτών στον Στρυμόνα.

Την ως εκεί περιοχή κυριεύσε ο Αλέξανδρος, μετά την ήττα των Περσών στις Πλαταιές και την αποχώρησή τους από τα ελληνικά εδάφη. Απαλλαγμένος από την περσική επικυριαρχία, στα 465 π.Χ., συγκρούστηκε με τους Αθηναίους και με τους Ηδωνούς σε ένα «τριμερή» πόλεμο για την κατοχή της κοιλάδας του Στρυμόνα. Οι Αθηναίοι αποσύρθηκαν στα 460. Ο πόλεμος με τους Ηδωνούς συνεχίστηκε για πολλά ακόμα χρόνια.

Στο ίδιο, μετά την απαλλαγή της Μακεδονίας από τους Πέρσες, διάστημα, ο Αλέξανδρος καλλιέργησε τις σχέσεις του με τους Έλληνες της Νότιας Ελλάδας, καλούσε στην αυλή του ανθρώπους των Τεχνών και των Γραμμάτων (ένας από αυτούς, ο Πίνδαρος, τον αποκάλεσε «Φιλέλληνα») και είδε τον χρυσό ανδριάντα του να στήνεται στους Δελφούς, σε αναγνώριση των υπηρεσιών του στα χρόνια του πολέμου με τον Ξέρξη.

Πέθανε γύρω στα 454 π.Χ. Ο Ρωμαίος ιστορικός Κόντιος Κούρτιος Ρούφος έγραψε ότι τον δολοφόνησαν. Οι νεότεροι αμφιβάλλουν.

Ο Περδίκκας Β΄ και η επιβίωση:

Πέντε γιους άφησε πεθαίνοντας ο Αλέξανδρος Α΄: Ο Περδίκκας Β΄ ήταν μάλλον ο μεγαλύτερος και άρα ο διάδοχος του θρόνου. Ο Αμύντας δεν ανακατεύτηκε στα του δημόσιου βίου. Για τον Μενέλαο δεν γνωρίζουμε. Ξέρουμε όμως ότι οι άλλοι δυο γιοι του Αλέξανδρου, ο Αλκέτας και ο Φίλιππος, ζήτησαν μερίδιο στην εξουσία. Στον Αλκέτα, ο Περδίκκας παραχώρησε κάποια έκταση, την οποία αργότερα πήρε πίσω. Με τον Φίλιππο όμως, το πράγμα εξελίχθηκε σε μια διαρκή αντιπαράθεση που δυσκόλεψε πολύ τη διακυβέρνηση του βασιλείου και απείλησε τη συνοχή του. Από έμμεσες πληροφορίες, συμπεραίνεται ότι ο Φίλιππος βρέθηκε να κατέχει (υπό την κυριαρχία του βασιλιά αδελφού του) την πεδιάδα του Αξιού (από τα σημερινά σύνορα με τη FYROM ως την ακτή του Θερμαϊκού) με τις πόλεις Εύρωπος, Ειδομένη και Γορτυνία.

Το εξωτερικό πρόβλημα του Περδίκκα Β΄ λεγόταν «Αθηναίοι». Η επεκτατική τους πολιτική στις θρακικές περιοχές του Στρυμόνα κορυφώθηκε με την δημιουργία της αποικίας Αμφίπολης, στα 437. Η Αμφίπολη μεταβλήθηκε σε φρουρό των αθηναϊκών συμφερόντων στην περιοχή που έβριθε από ναυπηγήσιμη ξυλεία, διέθετε πίσσα και ασφαλτο και βρισκόταν κοντά στα ορυχεία του Παγγαίου. Ως τότε, Περδίκκας και Αθηναίοι, είχαν φιλικές σχέσεις και το εμπόριο διεξαγόταν από την Πύδνα και τα λοιπά λιμάνια του Θερμαϊκού.

Κάποια στιγμή, ο Φίλιππος και άλλοι άρχοντες αυτονομήθηκαν μη αναγνωρίζοντας την εξουσία του Περδίκκα. Οι Αθηναίοι έσπευσαν να αναγνωρίσουν τον Φίλιππο ως αυτόνομο. Κολακευμένος αυτός, μεταβλήθηκε σε προασπιστή της Αμφίπολης. Στα 434 π.Χ., οι Αθηναίοι συμμάχησαν και με την αποικία των Ερετριέων, Μεθώνη, στα νότια της Μακεδονίας, και βρέθηκαν απειλητικοί στα όρια του βασιλείου των Μακεδόνων.

Ο Περδίκκας αντέδρασε εξωθώντας τις πόλεις της Χαλκιδικής να ξεκόψουν από τους Αθηναίους και να ενωθούν μεταξύ τους. Δημιουργήθηκε το Κοινό της Χαλκιδικής. Από το 432 π.Χ., ξεκίνησε να κόβει και νομίσματα. Τον ίδιο καιρό, ξέσπασε η διαμάχη ανάμεσα στην Αθήνα και στην Κόρινθο. Ο Περδίκκας έκανε ότι ήταν δυνατόν για να επεκταθεί η διαμάχη αυτή και να ξεσπάσει πόλεμος ανάμεσα στους Αθηναίους και τους Πελοποννησίους.

Οι Αθηναίοι απάντησαν με κατάληψη της Θέρμης και πολιορκία της Πύδνας. Ο Περδίκκας δεν δίστασε να υπογράψει ειρήνη μαζί τους (413 π.Χ.). Πέθανε την ίδια χρονιά.

Συνεχώς αλλάζοντας στρατόπεδα, κινούμενος ανάμεσα στους Αθηναίους και τους εχθρούς τους, συμβιβάζοντας καταστάσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και με τη διπλωματική συμπεριφορά του απέναντι στα θρακικά φύλα, ο Περδίκκας αποδείχτηκε ικανός βασιλιάς που σε δύσκολους καιρούς κατόρθωσε να διατηρήσει τη συνοχή του βασιλείου του. Και να αυξήσει την επιρροή του, νότια, στους Αλευάδες της Θεσσαλίας. Στα ενδιάμεσα των πολέμων καθώς και των πολιτικών και διπλωματικών κρίσεων, φιλοξένησε στην αυλή του τον Ιπποκράτη και τον Μελανιπίδη, σπουδαίο χειριστή της διθυραμβικής ποίησης εκείνη την εποχή.

Με όλα αυτά όμως, ολόκληρος ο Ε΄ π.Χ. αιώνας ήταν μια διαρκής ζύμωση των Μακεδόνων Ελλήνων του Βορρά με τους Έλληνες του Νότου. Οι αλληλεπιδράσεις από τις αποικίες στη Χαλκιδική κι από την πύκνωση των παράλιων και των χερσαίων μεταφορών μέσα από τη Μακεδονία, έφεραν τη ραγδαία πολιτιστική ανάπτυξη.

□

Ο Αρχέλαος και η σταθεροποίηση:

Κατά τον Θουκυδίδη, τα έργα του Αρχέλαου ήταν σπουδαιότερα από το σύνολο των όσων έπραξαν οι επτά προηγούμενοι βασιλιάδες της Μακεδονίας. Η υπερβολή απλά τονίζει τη σπουδαιότητα του Αρχέλαου ως βασιλιά της Μακεδονίας, άνδρα ειρηνόφιλου και εραστή των Γραμμάτων και των Τεχνών. Ήταν νόθος γιος του Περδίκκα Β΄ και, κατά κάποιες μαρτυρίες, χρειάστηκε «εσωτερικό ξεκαθάρισμα αντιπάλων», πριν να εγκατασταθεί οριστικά στον θρόνο. Η περίοδος της (σύντομης, ως το 399 π.Χ.) βασιλείας του ευτύχησε να βρει τους Αθηναίους σε αδυναμία, καθώς η αρχή της συνέπεσε με την αθηναϊκή καταστροφή στη Σικελία (413 π.Χ.).

Στα 410 με 409 π.Χ., αντιμετώπισε την αποστασία της Πύδνας ζητώντας βοήθεια από τους Αθηναίους. Έσπευσε ο στρατηγός Θηραμένης. Η πολιορκία της Πύδνας μάκραινε, ο

Θηραμένης έφυγε, ο Αρχέλαος την πήρε μόνος του κι έβαλε τους κατοίκους της να μετοικήσουν στην ενδοχώρα, ώστε να πάψει πια η πόλη να αποτελεί σπουδαίο λιμάνι.

Η στροφή της αθηναϊκής πολιτικής απέναντι στη Μακεδονία ανταμείφθηκε με την από τον Αρχέλαο παραχώρηση ξυλείας για τις ανάγκες του στόλου. Στα 407, οι Αθηναίοι τον ανακήρυξαν «πρόξενο και ευεργέτη».

Στα 400 π.Χ., βοήθησε τους Αλευάδες της Θεσσαλίας να αποκαταστήσουν την ισχύ τους που κλυδωνιζόταν από εσωτερικές συγκρούσεις και επαναστάσεις. Του παραχώρησαν εδάφη ως ένδειξη ευγνωμοσύνης. Κάποιοι πιστεύουν ότι ήταν η Περραιβία (ανάμεσα στα Τέμπη και την Πίνδο).

Πέρα όμως από αυτά, ο Αρχέλαος υπήρξε ο οργανωτής του βασιλείου, το οποίο διαίρεσε σε διοικητικές περιφέρειες. Μετέφερε την πρωτεύουσά του, από τις Αιγές, στην Πέλλα (προσιτή τότε από τη θάλασσα, μέσω του πλωτού ποταμού Λουδία). Οι Αιγές παρέμειναν θρησκευτικό κέντρο και τόπος ταφής των βασιλιάδων. Στο Δίον, ίδρυσε γιορτές προς τιμή του Ολυμπίου Διός και των Εννέα Μουσών, τα «Ολύμπια» με αγώνες που διαρκούσαν εννέα ημέρες, κάθε μια τους αφιερωμένη σε μια Μούσα.

Στη νέα πρωτεύουσά του, προσκλήθηκαν πλήθος καλλιτέχνες του καιρού του, ενώ ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης βρήκε εκεί φιλόξενη γη και τιμήθηκε ιδιαίτερα. Εκεί έγραψε την τραγωδία του «Αρχέλαος» αλλά και τις «Βάκχες».

Ο Αρχέλαος σκοτώθηκε στα 399 π.Χ. από τον «βασιλικό παίδα», Κρατεύα, στο κυνήγι. Η υποψία ότι επρόκειτο για δολοφονία δεν αποδείχτηκε. Ο θάνατός του Αρχέλαου βρήκε τη Μακεδονία να είναι μια από τις πιο ισχυρές κρατικές οντότητες του Ελλαδικού χώρου.

Σαράντα δύσκολα χρόνια:

Τα επόμενα έξι χρόνια, ήταν περίοδος εσωτερικής διαπάλης ανάμεσα σε ανταπαιτητές του θρόνου. Κατάγονταν από τους πέντε γιους του Αλέξανδρου Α΄: Οι Ορέστης, Αέροπος και Πausανίας από τον Περδίκκα. Ο Αμύντας (ο «μικρός») από τον Μενέλαο. Και ο Αμύντας από τον συνονόματό του Αμύντα. Ο τελευταίος επικράτησε στα 393 π.Χ. ως Αμύντας Γ΄. Τον έδιωξε ο Βάρδυλος των Μολοσσών για δυο χρόνια. Αποκαταστάθηκε το 391 π.Χ., χάρη στη βοήθεια των Αλευάδων της Θεσσαλίας. Ισορροπώντας ανάμεσα στο Κοινό της Χαλκιδικής, τους Αθηναίους και τους Σπαρτιάτες, ο Αμύντας κατάφερε να βασιλεύσει ως το 370 π.Χ. οπότε πέθανε και να λατρευτεί από τους υπηκόους του ως θεός.

Μετά τον θάνατό του, η χήρα του, Ευρυδίκη, παρηγορήθηκε στην αγκαλιά του Πτολεμαίου, άντρα της κόρης της. Στον θρόνο ανέβηκε ο γιος του Αμύντα, Αλέξανδρος Β΄. Εισέβαλε στη Θεσσαλία ως σύμμαχος των Αλευάδων, πήρε τη Λάρισα και την Κρανώνα αλλά ξέχασε να τις παραδώσει στους Θεσσαλούς που τον κάλεσαν. Οι Αλευάδες στράφηκαν στον Πελοπίδα της Θήβας. Αυτός κινήγησε τους Μακεδόνες ως μέσα στη Μακεδονία κι έγινε και διαιτητής (για το σε ποιον ανήκει ο θρόνος) ανάμεσα στον εραστή της Ευρυδικής, Πτολεμαίο, και στον ήδη βασιλιά. Ψήφισε Αλέξανδρο, με τον όρο να γίνει σύμμαχος των Θηβαίων. Ο Αλέξανδρος δεν χάρηκε τον θρόνο καθώς η μητέρα του και ο εραστής της τον δολοφόνησαν σε κάποια γιορτή (368/7 π.Χ.). Ο Πτολεμαίος ορίστηκε επίτροπος των ανήλικων Περδίκκα και Φίλιππου. Χάθηκε από το προσκήνιο, μετά από περιπέτειες που έφεραν Θηβαίους και Αθηναίους να ερίζουν για τον προσεταιρισμό των Μακεδόνων.

Ο Περδίκκας Γ΄ ενηλικιώθηκε στα 365 π.Χ. Οι Θηβαίοι κρατούσαν τον νεαρό αδελφό του, Φίλιππο, όμηρο μαζί με άλλους. Ο Περδίκκας τους έπεισε να τον ελευθερώσουν, δίνοντάς τους ξυλεια, να φτιάξουν στόλο και να αμφισβητήσουν τη ναυτική δύναμη των Αθηναίων. Οι Αθηναίοι του πήραν μερικές πόλεις και τον ανάγκασαν να αφήσει τους Θηβαίους και να πάει μαζί τους. Σαν να μην έφταναν όλα αυτά, ο Βάρδυλος των Μολοσσών ξαναφάνηκε (360 π.Χ.) στην περιοχή. Ο Περδίκκας βγήκε να τον αντιμετωπίσει. Στη μάχη (359 π.Χ.), σκοτώθηκαν ο ίδιος και 4.000 Μακεδόνες. Το βασίλειο κατέρρευε. Βασιλιάς όμως είχε σειρά να αναλάβει ο μικρότερος αδελφός του ενδόξως πεσόντος Περδίκκα, ο Φίλιππος Β΄.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 12.12.2010)